

Nordreisa kommune
Ráissa suohkan
Raisin komuuni

NORGES VASSDRAGS- OG
ENERGIDIREKTORAT (NVE)
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Melding om vedtak

Deres ref:	Vår ref (bes oppgitt ved svar):	Løpenr.	Arkivkode	Dato
	2021/702-5	2611/2022	K72	07.03.2022

Melding om vedtak - Krav om revisjon av konsesjonsvilkår Kildalselva

Vedlagt følger vedtak etter behandling i Nordreisa kommunestyre den 03.03.2022 i sak 21/22.

Med vennlig hilsen

Bente Fyhn
konsulent
bente.fyhn@nordreisa.kommune.no
77 58 80 50

Dette dokumentet er produsert elektronisk, og har derfor ingen signatur.

Vedlegg

1 Krav om revisjon av konsesjonsvilkår for 208.az Kildalselva

Kopi til:

YMBER AS
KILDAL OG KRAKENES
GRENDE OG TURLAG

Bjørklýsvingen 3
v/ Ron Victor Olsen Kildalveien
147

9152 SØRKJOSEN
9154 STORSLETT

Nordreisa kommune har tatt i bruk [eDialog](#). Med den kan du trygt sende oss brev og dokumenter elektronisk selv om de er unntatt offentlighet.

Vi oppfordrer alle til å ta i bruk ordningen med digital post – for hvert brev du leser digitalt fra oss er du med å bidra til besparelse på ca. 12 kroner. Fordelene er mange – les mer om digital post på vår [hjemmeside](#).

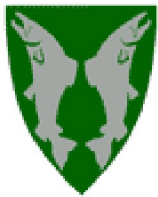

Postadresse:
Postboks 174, N- 9156 Storslett
E-post:
postmottak@nordreisa.kommune.no

Besøksadresse:
Sentrum 17
Internett:
www.nordreisa.kommune.no

Telefon: + 47 77 58 80 00
Telefaks: + 47 77 77 07 01

Bankkonto: 4740.05.03954
Org.nr: 943 350 833

Nordreisa kommune
Ráissa suohkan
Raisin komuuni

Arkivsaknr: 2021/702-3

Arkiv: K72

Saksbehandler: Jan Arvid
Holmgren

Dato: 08.01.2022

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
6/22	Driftsutvalget	20.01.2022
21/22	Nordreisa kommunestyre	03.03.2022

Krav om revisjon av konsesjonsvilkår Kildalselva

Henvising til lovverk:

Vedlegg

1 Krav om revisjon av konsesjonsvilkår for 208.az Kildalselva

Saksprotokoll i Nordreisa kommunestyre - 03.03.2022

Behandling:

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Nordreisa kommune ber i medhold av vassdragsreguleringsloven, NVE om å starte vilkårsrevisjon av 208.AZ Kildalselva.

Kommunen fremsetter kravet på vegne av allmenne interesser i vassdraget. Det berørte vassdraget har store allmenne interesser ut fra friluftslivs-, landskaps- og naturverndirektivet.

Hovedformålet med en revisjon av konsesjonsvilkårene er å bedre miljøforholdene i vassdraget for fisk og øvrig naturmangfold, samt ivareta kulturminner og tilrettelegge bedre for friluftsliv langs vassdraget.

Saksprotokoll i Driftsutvalget - 20.01.2022

Behandling:

Innstillingen enstemmig vedtatt

Vedtak:

Nordreisa kommune ber i medhold av vassdragsreguleringsloven, NVE om å starte vilkårsrevisjon av 208.AZ Kildalselva.

Kommunen fremsetter kravet på vegne av allmenne interesser i vassdraget. Det berørte vassdraget har store allmenne interesser ut fra friluftslivs-, landskaps- og naturverdiperpektivet.

Hovedformålet med en revisjon av konsesjonsvilkårene er å bedre miljøforholdene i vassdraget for fisk og øvrig naturmangfold, samt ivareta kulturminner og tilrettelegge bedre for friluftsliv langs vassdraget.

Kommunedirektørens innstilling

Nordreisa kommune ber i medhold av vassdragsreguleringsloven, NVE om å starte vilkårsrevisjon av 208.AZ Kildalselva.

Kommunen fremsetter kravet på vegne av allmenne interesser i vassdraget. Det berørte vassdraget har store allmenne interesser ut fra friluftslivs-, landskaps- og naturverdiperpektivet.

Hovedformålet med en revisjon av konsesjonsvilkårene er å bedre miljøforholdene i vassdraget for fisk og øvrig naturmangfold, samt ivareta kulturminner og tilrettelegge bedre for friluftsliv langs vassdraget.

Saksopplysninger

Kildalen og Krakenes Grende- og turlag sendte 29.11.2021 henvendelse til kommunen der de ber kommunen om å reise krav om revisjon av konsesjonsvilkår for Kildalselva.

De skriver følgende:

Medlemmer i Kildal og Krakenes grende og turlag har de senere år registrert at Kildalelva blir mer og mer fisketom. De siste par år er det bortimot ikke tatt opp eller sett fisk i elva.

Dette er en trend som har pågått jevnt og trutt de siste 20 år.

Trolig har dette sammenheng med Ymbers regulering av Kildalsdammen/Kildalselva.

Hvert år registreres det at elva er uten vannføring fra stasjon og opp til dammen, samt at det slippes lite vann fra selve kraftverket. Ujevn vannstrøm/vannnivå i elva uten minste vannføring fører til dårlige gyteforhold for ørret/røye samt dårlige overlevelsesforhold for de fiskene som er i elva.

Ymbers driftskonsesjon gikk ut i 2007. Etter dette er den bare videreført på gamle vilkår.

Det er ikke oss bekjent utført revisjon av konsesjon.

I driftskonsesjonen av 01.11.1957 står det ingenting om minstevannføring, men det står følgende:

13.

Konsesjonæren skal til fremme av fisket i vassdraget sette ut yngel eller settefisk i den utstrekning, av den art og på de steder som bestemmes av vedkommende departement.

Hvis departementet finner det nødvendig med års mellomrom å foreta fiskeribiologiske undersøkelser skal konsesjonæren være forpliktet til å dekke omkostningene hermed.

Fiskeutsettingen ble av ukjent årsak avsluttet på 70-80 tallet. Grendelaget med grunneiere synes det er kjedelig og trist at elva er mer eller mindre fisketom. I dag bevilges det midler, sponsing og støtte fra flere hold for å fremme friluftsliv. Å få Kildalelva til igjen å bli en elv for sportsfiske og fiskeglede er å fremme friluftsliv, både for nåværende og kommende generasjoner.

Vi ber med bakgrunn i dette om at kommunen fremmer krav til NVE om å igangsette revisjon av Konsesjonsvilkår for 208.AZ Kildalselva.

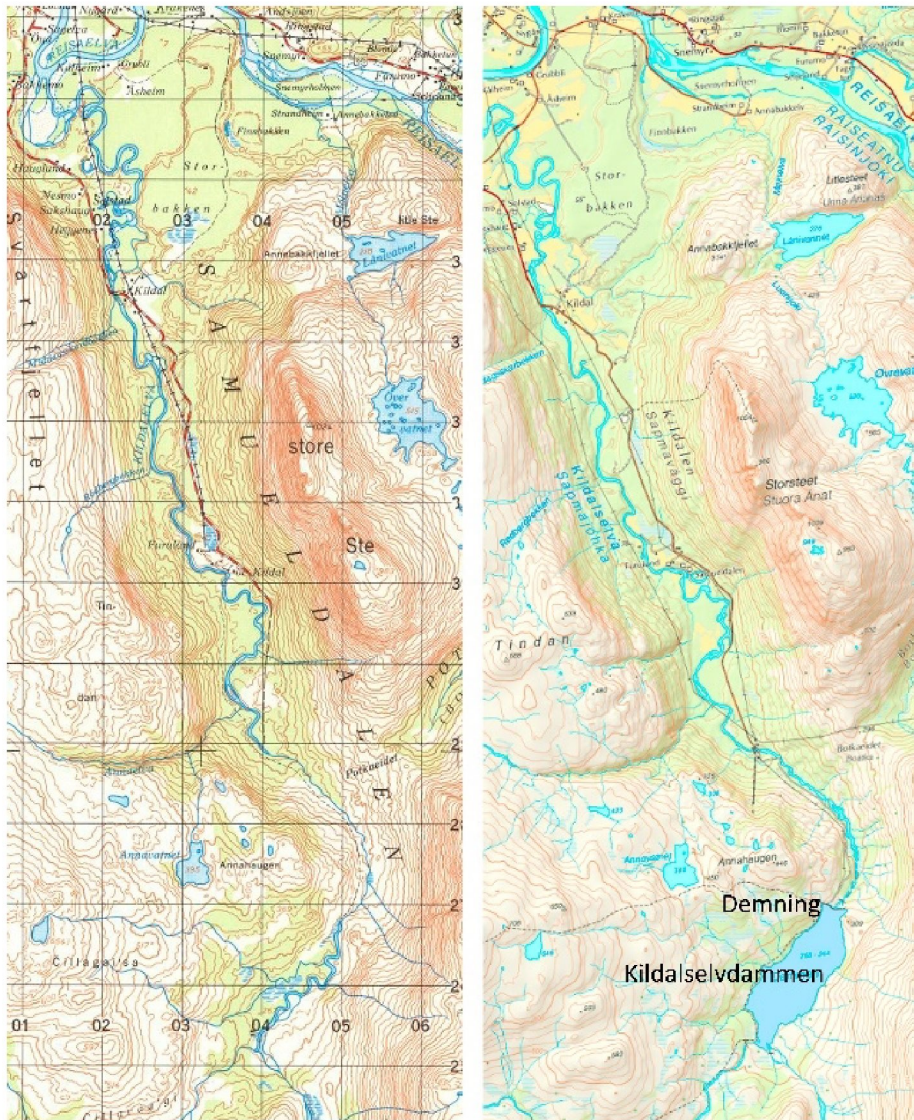
Vurdering

Nordreisa kommune kan framlegge krav om vilkårsrevisjon til Norges Vassdrags-energidirektorat, NVE for utbygde elver i kommunen eldre enn 50 år.

Driftskonsesjonen til Kildalsvassdraget ble gitt i 1957. Nordreisa kommunen har vært i dialog med Kildalen og Krakenes grende- og turlag og har under beskrevet utfordringer og forslag til tiltak vi mener må tas inn i arbeidet med nye konsesjonsvilkår.

Om vassdraget

Kildalsvassdraget er et regulert vassdrag som er påvirket ved at Kildalselva er demmet opp og det har dannet Kildalselvdammen, se figur 1.

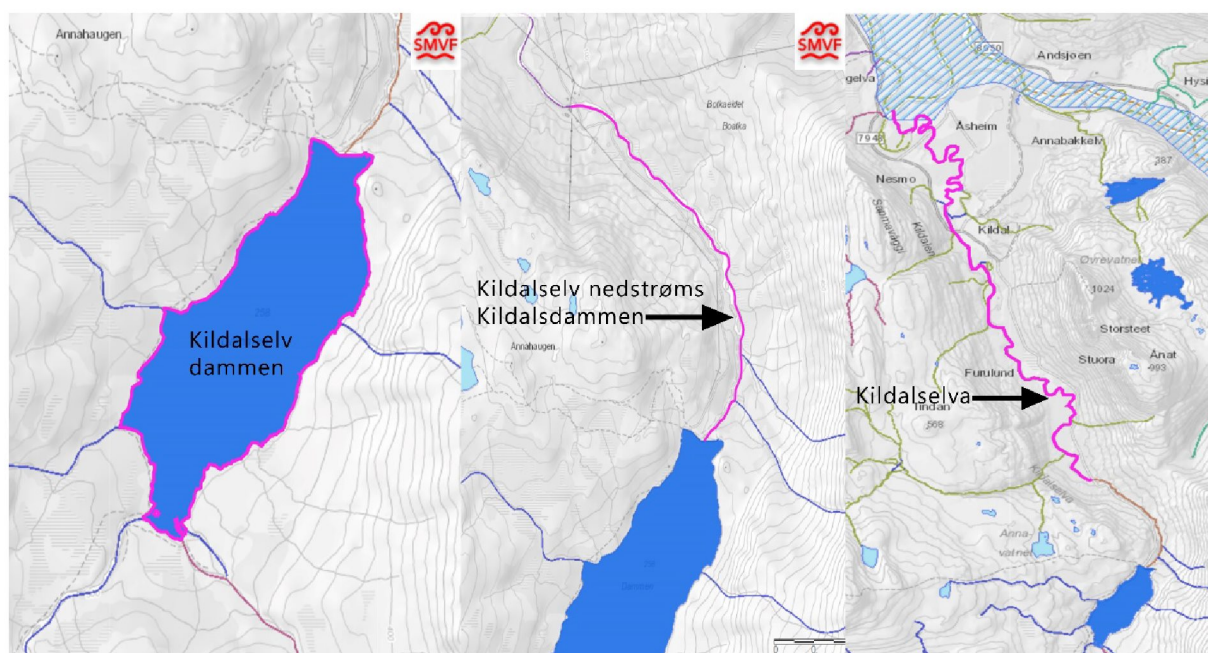
Før regulering

Etter regulering

Figur 1: Kartutsnitt over Kildalsvassdraget før og etter regulering

De vannforekomstene (fig.2) som er direkte berørt av reguleringa (kilde: vann-nett er):

1. Kildalselv dammen, ID 208-52165-L
2. Kildalselva nedstrøms Kildalsdammen, ID 208-138-R
3. Kildalselva, ID 208-139-R

208-52165-L Kildalselv dammen

208-138-R Kildalselva nedstrøms
Kildalsdammen

208-139-R Kildalselva

Figur 2: Kartutsnitt av berørte vannforekomster i Kildalsvassdraget (kilde: vann-nett saksbehandler)

208-139-R Kildalselva og 208-138-R er kategori 1.1 vassdrag (NVE rapport 72 – 2013). Vassdrag i kategori 1.1 er vurdert å ha stort potensial for forbedring av viktige miljøverdier, og hvor aktuelle tiltak antas å gi lite eller moderat krafttap sett i forhold til forventet miljøgevinst.

208-52165-L Kildalselvdammen

Om vannforekomsten

Kildalselvdammen (208-52165-L) er en kunstig innsjø som er etablert ved oppdemning av Kildalselva, se Fig.1. Største dyp i dammen er 17.5 m, og mesteparten av dammen er grunnere enn 12 m. Innsjøen har HRV kote 234,5 og LRV kote 220,0. Det vil si en reguleringshøyde på 14,5 meter. Bestemmelser i konsesjonen om høyeste og laveste regulerte vannstand (HRV og LRV) samt overføringer kommer ikke inn under hva som kan revideres. Revisjonen åpner imidlertid for å vurdere endring i blant annet manøvreringspraksis, minstevannslipp, biotopjusterende tiltak og utsetting av fisk. Overflateareal er ca 1 km² med magasin volum ca 10 mill.m³. Vedtatt ved kgl.res.01.11.1957. Ny reguleringskonsesjon gjelder på ubegrenset tid gitt 28. okt 2008. Den økologiske tilstanden er pr dags dato satt til «dårlig» i vann-nett, og det økologiske miljømålet er satt til «godt».

Naturverdi utenom fritidsfiske

Området rundt Kildalselvdammen er mye benyttet som turområde hele året. Kildal og Krakenes grende og turlag har gjennomført en svært god tilrettelegging for dette.

Verdien av fiske

Kildalselvdammen har vært benyttet for fritidsfiske av lokalbefolkningen, men muligheten for fangst har de senere år vært synkende. Som en konsekvens av dette har interessen for fiske avtatt. Den økologiske tilstanden til Kildalselvdammen er kategorisert som «dårlig» med forekomst av fisk som kvalitetselement. Hovedårsaken til en dårlig fiskebestand er at endringer i vannstanden

fører til erosjon, frysing og tørrlegging av strandsonen, som er et viktig leveområde for både dyr og planter.

I følge Kanstad-Hansen (1999) har dammen en tynn ørretbestand, der fisken vokser middels bra. Fisken har svært god kondisjon, men all fisk er hvit i kjøttet. Fisken kjønnsmodner trolig ikke før den er omkring 35 cm. Dammen tilbyr et brukbart fritidsfiske, og det vurderes ikke som nødvendig/mulig å iverksette tiltak for å bedre bestanden (Kanstad-Hansen 1999).

I følge vår vurdering er undersøkelsen fra 1999 foreldet og ikke et godt grunnlag for å beskrive dagens bestand av fisk. Vi mener derfor at det bør gjennomføres en ny undersøkelse for å fastslå bestandssituasjonen, og at det må vurderes tiltak for å bedre bestanden.

208-138-R Kildalselva nedstrøms Kildalsdammen

Om vannforekomsten

Vannforekomsten 208-138-R Kildalselva nedstrøms Kildalsdammen strekker seg fra demningen (fig. 1) til kraftstasjonen. Strekningen er på ca 2,7 km og har et fall på omlag 180 meter. Ved overløp i Kildalsdammen (mai-oktober) er det i perioder betydelig med vann i denne delen av elva, men elva er også tilnærmet tørrlagt i andre perioder. Den økologiske tilstanden er pr dags dato satt til «dårlig» i vann-nett, og det økologiske miljømålet er satt til «dårlig».

Naturverdi utenom fritidsfiske

Naturverdien utenom fiske er først og fremst at området langs elva er mye benyttet som turområde. Vannføringen i elva utgjør i denne sammenheng et viktig estetisk element.

Verdien av fiske

Denne delen av elva har ingen verdi med hensyn på fiske.

208-139-R Kildalselva – anadrom strekning

Om vannforekomsten

208-139-R Kildalselva er på ca 14 km og strekker seg fra kraftstasjonen til utløpet i Reisaelva. Kildalselva er den største sideelva til Reisavassdraget og renner sammen med Reisaelva om lag 5 km fra sjøen. Den økologiske tilstanden er pr dags dato satt til «undefinert» i vann-nett, og det økologiske miljømålet er satt til «god».

Verdien av fiske

Verdien knyttet til fritidsfiske har generelt vært størst i Kildalselva (208-139-R) nedstrøms kraftverket. Denne delen er en anadrom strekning, og en sideelv i et nasjonalt laksevassdrag (Reisavassdraget). I følge lokalbefolkningen har det aldri har vært mye laks i Kildalselva, verken før eller etter reguleringen av elva. Derimot forteller lokalbefolkningen om en god bestand av sjørøye i Kildalselva, spesielt før utbyggingen av kraftverket, men også utover 1960- og 1970 tallet. Det har også vært en del sjørøret i elva.

De historiske beretningene om Kildalselva som en bra fiskeelva står i sterk kontrast til de funn som er gjort i fiskeribiologiske undersøkelser de siste 20 år. Kanstad-Hansen m.fl. (2021) beskriver elva som nærmest fisketom, og med sporadiske funn av ungfisk. Ved drivtelling i 2019 ble det heller ikke observert gytefisk. I oktober 2001, dvs. innenfor gytetiden til både sjørøret og

laks, ble nær hele elva undersøkt. Det ble da observert til sammen 18 sjørret og 2 sjørøyer, hvorav bare fem av sjørretene trolig var gytefisk. Det ble ikke observert laks under drivtellingen i 2001 (Dahl-Hansen & Christensen 2001).

Elvelevende sjørøye finnes i Reisaelva, som er hovedelva i vassdraget. Elvebaserte bestander er ikke det vanlige, da sjørøyebestandene vanligvis gyter i en innsjø. Av ca. 100 bestander av sjørøye, er det kun 19 som er elvebaserte. I følge Svenning m.fl. (2012) har bestandene av sjørøye vist en fallende trend de siste 10-20 år. Dette kan ikke forklare verken fraværet av sjørøye eller sjørret i elva i dag, da fangsten av sjørret har vært betydelig i Reisaelva de senere år. Bestanden av sjørøye har vært nedadgående i Reisaelva, men elva har fremdeles en restbestand som beskattes forsiktig.

Effekten av dagens regulering på Kildalselva (208-139-R) som biotop for anadrom laksefisk

Loggen fra kjøring av kraftverket i for perioden 10/2017 til 9/2020 viste at det inntraff 7 (syv) «utfall» (ikke-planlagt stans). I denne perioden kan restvannføringen ved målestasjonen «Kildal» dermed utgjøre ned mot 0,5 m³/s, og i perioder også være enda lavere (Kanstad-Hansen m.fl. 2021). De øvre delene av elva er ifølge denne undersøkelsen spesielt utsatt, da de har mindre tilførsel av restvannføring sammenlignet med nedre deler av elva. Siden loggingen i kraftverket har en oppløsning på en time, vil stans/utfall av kortere varighet enn en time ikke bli registrert. Det er derfor sannsynlig at det har skjedd flere enn sju utfall, men uansett har alle utfallene (registrerte og eventuelt uregistrerte) hatt relativt kort varighet (Kanstad-Hansen m.fl. 2021).

Resultatene fra undersøkelser konkluderer med at driftsstans spesielt om vinteren vil kunne føre til tørlegging og innfrysing av gytegroper:

- Flere potensielle gyteområder ligger grunt og dermed utsatt for vannstandsendringer. God produksjon av fisk på disse strekningene krever stabil minstevannføring gjennom vinteren og våren (Dahl-Hansen GAP, Christensen GN 2002).
- Stans og/eller utfall i kraftverket medfører derfor en betydelig risiko for tørlegging og innfrysing av gytegroper vinterstid. Dette gir følgelig lav eller ingen gytesuksess og vurderes derfor som en betydelig flaskehals for fiskeproduksjonen i Kildalselva (Kanstad-Hansen m.fl. 2021).

Forslag til krav i forbindelse med vilkårsrevisjon av 208.AZ Kildalselva

1. Krav om installasjon av omløpsventil

Hovedårsaken til at 208-139-R Kildalselva (anadrom strekning) i dag er tilnærmet fisketom, skyldes med stor sannsynlighet gjentatte driftsstanser vinterstid over mange år. Dette har resultert i tørlegging og frysing av gyte- og oppvekstområder for anadrom laksefisk. Med utgangspunkt i gjennomførte undersøkelser mener vi at det må gjennomføres tiltak som hindrer tørlegging av deler av Kildalselva ved driftsstans. Det mest hensiktsmessige er installasjon av en omløpsventil. I rapporten fra Kanstad-Hansen m.fl. (2019) konkluderer de med følgende; *«Selv om det generelle vannføringsregimet ikke anses som spesielt negativt for fiskeproduksjonen, inntreffer tidvis korte stans og/eller utfall årlig i kraftstasjonen, som oftest i vinterhalvåret. Spesielt den øvre halvdel av elva får da redusert vannføring, og blir i verste fall tørrlagt når kraftverket stanser. Denne elvestrekningen innehar også de potensielt sett viktigste gyte- og oppvekstområdene for anadrome laksefisk. Stans og/eller utfall i kraftverket medfører derfor en betydelig risiko for tørlegging og innfrysing av gytegroper vinterstid. Dette gir følgelig lav eller ingen gytesuksess og vurderes derfor som en betydelig flaskehals for fiskeproduksjonen i*

Kildalselva. Vi vurderer etablering av omløpsventil som et mulig tiltak for å redusere den negative påvirkningen fra kraftverket.»

I følge gjeldende kunnskap reduseres faren for stranding betraktelig dersom vannstandssenkingen er mindre enn 5-13 cm per time. Omløpsventilen må tilpasses forholdene lokalt slik at dette kriteriet oppfylles. Driften av omløpsventiler er, som andre krav til vassdragsanlegg, underlagt forskrift om internkontroll etter vassdragslovgivningen (IK-vassdrag; FOR-2011- 10-28-1058). Det betyr at tiltakshaver må kunne dokumentere på hvilket grunnlag styringen av omløpsventilen er fastsatt.

2. Krav om opprettelse av målestasjon

Kildalselvdammen og Kildalselva nedstrøms Kildalselvdammen er registrert som sterkt modifiserte vannforekomster (SMVF). Kildalselva nedstrøms kraftverket har ikke en målestasjon hvor data er tilgjengelig via nve.no. Det bør opprettes en målestasjon like nedstrøms kraftverket for vannforekomst 208-139-R (se figur 2) for måling av vannstand, vannføring og vanntemperatur og at disse dataene blir offentlig tilgjengelig som hydrologisk målestasjon på nve.no. Det er svært viktig at denne stasjonen plasseres like nedstrøms kraftverket, da reduksjoner i vannstand vil være lite påvirket av restvannføring som skyldes avrenning nedstrøms kraftstasjonen.

Det understrekes at nummereringen av tiltakene ikke er uttrykk for en prioritering fra kommunenes side.

Slik vi vurderer det er det revisjonsprosessen som vil gi det beste kunnskapsgrunnlaget for å vurdere konkrete tiltak, herunder størrelse på driftsvannføring mv. Kommunen tar derfor forbehold om at ny kunnskap i revisjonsprosessen kan medføre at kommunen på vegne av allmenne interesser i vassdraget vil endre utformingen av sine krav eller komme med nye krav i saken. Kommunen ber om å bli holdt orientert om alle saksbehandlingsskritt i saken, og anser seg som part i saken på vegne av de allmenne interesser i vassdraget, jf. forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav e.

Avslutningsvis anbefaler kommunedirektøren at Nordreisa kommune ber om at NVE starter prosessen med hensyn på en vilkårsrevisjon. Kommunen fremsetter kravet på vegne av allmenne interesser i vassdraget i medhold av vassdragsreguleringsloven. Det berørte vassdraget har store allmenne interesser ut fra friluftslivs-, landskaps- og naturverdiperspektivet.

Hovedformålet med en revisjon av konsesjonsvilkårene er å bedre miljøforholdene i vassdraget for fisk og øvrig naturmangfold, samt ivareta kulturminner og tilrettelegge bedre for friluftsliv langs vassdraget.

Nordreisa Kommune
Postboks 174
9151 Storslett

 NORDREISA KOMMUNE	
29 NOV 2021	
SAKSJÅR	
LØPENS	
DOKNR.	ANMKNR.

Kildal og Krakenes
Grende og Turlag
Org. Nr. 914 427 509

Storslett den 29.11.21

KRAV OM REVISJON AV KONSESJONSVILKÅR FOR 208.AZ KILDALSELVA

Medlemmer i Kildal og Krakenes grende og turlag har de senere år registrert at Kildal elva blir mer og mer fisketom. De siste par år er det bortimot ikke tatt opp eller sett fisk i elva.

Dette er en trend som har pågått jevnt og trutt de siste 20 år.

Trolig har dette sammenheng med Ymbers regulering av Kildalsdammen/Kildalselva. Hvert år registreres det at elva er uten vannføring fra stasjon og opp til dammen, samt at det slippes lite vann fra selve kraftverket. Ujevn vannstrøm/vannnivå i elva uten minste vannføring fører til dårlige gyteforhold for ørret/røye samt dårlige overlevelseshforhold for de fiskene som er i elva.

Ymbers driftskonsesjon gikk ut i 2007. Etter dette er den bare videreført på gamle vilkår. Det er ikke oss bekjent utført revisjon av konsesjon.

I driftskonsesjonen av 01.11.1957 står det ingenting om minste vannføring, men det står følgende:

13.

Konsesjonæren skal til fremme av fisket i vassdraget sette ut yngel eller settefisk i den utstrekning, av den art og på de steder som bestemmes av vedkommende departement.

Hvis departementet finner det nødvendig med års mellomrom å foreta fiskeribiologiske undersøkelser skal konsesjonæren være forpliktet til å dekke omkostningene hermed.

Fiskeutsettingen ble av ukjent årsak avsluttet på 70-80 tallet. Grendelaget med grunneiere synes det er kjedelig og trist at elva er mer eller mindre fisketom. I dag bevilges det midler, sponing og støtte fra flere hold for å fremme friluftsliv. Å få Kildal elva til igjen å bli en elv for sportsfiske og fiskeglede er å fremme friluftsliv, både for nåværende og kommende generasjoner.

Vi ber med bakgrunn i dette om at kommunen fremmer krav til NVE om å igangsette revisjon av konsesjonsvilkår for 208.AZ Kildalselva.

Mvh.

Ron Victor Olsen
Leder Kildal og Krakenes Grende og Turlag.